

**KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

Kupiškio rajono savivaldybės tarybai

Kupiškio rajono savivaldybės Merui

I Š V A D A
DĖL KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS GALIMYBĖS
SUTEIKTI GARANTIJĄ IKI 800 TŪKST. EUR

2024 m. gruodžio 18 d. Nr. K5-8-1
Kupiškis

TURINYS

IŽANGA	1
VERTINIMO APIMTIS IR METODAI	2
VERTINIMO REZULTATAI	3
1. Savivaldybei 2024 metais taikomas garantijų limitas.....	3
2. Savivaldybės garantinių įsipareigojimų dydis 2024 m. gruodžio 1 d.	4
3. Savivaldybės galimybė suteikti iki 800 tūkst. Eur garantiją.....	5
4. Bendrovės finansiniai rodikliai.....	7
IŠVADA	8

IŽANGA

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas¹ nustato pareigą Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai parengti ir Savivaldybės tarybai pateikti sprendimus priimti reikalingas išvadas dėl Savivaldybės garantijų suteikimo už Savivaldybės valdomų įmonių imamas paskolas.

Vykdydama šią Vietos savivaldos įstatymo nuostatą bei vadovaudamasi Kupiškio rajono savivaldybės administracijos 2024 m. lapkričio 22 d. raštu Nr. S1-2448(4.11E), Kupiškio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba išnagrinėjo ir įvertino Kupiškio rajono savivaldybės garantijų suteikimo UAB „Kupiškio vandenys“ galimybes.

Vadovybės atsakomybė

Savivaldybės administracija ir UAB „Kupiškio vandenys“ vadovybė yra atsakingos už pateiktų duomenų tikrumą ir teisingumą. Rengiant šią išvadą buvo vadovaujama nuostata, kad pateikti duomenys yra teisingi, objektyvūs ir išsamūs, o pateiktų dokumentų kopijos atitinka originalus.

Savivaldybės administracija yra atsakinga už Savivaldybės vardu prisiimtų skolinių įsipareigojimų ir suteiktų garantijų apskaitą, paskolų naudojimo kontrolę bei atsiskaitymą laiku teisės aktų nustatyta tvarka.

UAB „Kupiškio vandenys“ vadovybė atsako už paskolos, už kurią Savivaldybė teikia garantiją, panaudojimą nurodytiems tikslams, už atsiskaitymą laiku su prekių ir paslaugų tiekėjais, kredito įstaigomis bei informacijos teikimą.

Auditoriaus atsakomybė

Mūsų tikslas, atlikus vertinimą, gauti pakankamą užtikrinimą ir pateikti išvadą Savivaldybės tarybai, kurioje išreiškiama nuomonė dėl Savivaldybės galimybės suteikti garantiją dėl UAB „Kupiškio vandenys“ ilgalaikės paskolos ėmimo.

Vertinimas atliktas taip, kad gautume pakankamą užtikrinimą, jog Savivaldybė, suteikdama garantiją dėl UAB „Kupiškio vandenys“ ilgalaikės paskolos ėmimo, nepažeis teisės aktais nustatytų garantijų limitų ir UAB „Kupiškio vandenys“ finansinės galimybės leis grąžinti paskolą.

¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 67 str. 1 d. 3 p.

VERTINIMO APIMTIS IR METODAI

Vertinimo tikslas – išanalizuoti Savivaldybės galimybę suteikti 800 tūkst. Eur garantiją UAB „Kupiškio vandenys“ projektui „Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Kupiškio rajone“ įgyvendinti; išanalizuoti Bendrovės 2022–2023 metų finansinius rodiklius ir įvertinti finansines galimybes bei galimas rizikas grąžinant paskolą; įvertinti paskolos ėmimo pagrįstumą.

Vertinimo subjektas – Kupiškio rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) administracija, kodas 188774975, adresas: Vytauto g. 2, Kupiškis.

Vertinimo metu analizuota su garantijos suteikimu susijusi teisinė aplinka, vertinimui taikyti profesiniu sprendimu pasirinkti vertinimo kriterijai. Mūsų nuomone, pasirinkta vertinimo apimtis ir metodai buvo pakankami ir leido padaryti išvadą apie garantijos suteikimo teisėtumą.

Vertinimo kriterijai.

Siekiant gauti pakankamą garantijos suteikimo teisėtumo užtikrinimą, atlikta teisės aktų, reglamentuojančių garantijų suteikimą, analizė:

- Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo²;
- Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo³;
- Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo⁴;
- Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo⁵ „Dėl Savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo“.

Garantijos suteikimo teisėtumui įvertinti iškelti pagrindiniai klausimai:

- ar garantijos suteikimas atitinka teisės aktus, reglamentuojančius Savivaldybės garantijų suteikimą;
- ar Savivaldybė, suteikdama 800 tūkst. Eur dydžio garantiją už valdomos įmonės imamą ilgalaikę paskolą, nepažeis teisės aktais nustatytų limitų.

Vertinimo metodai. Siekiant vertinimo tikslams gauti reikalingus įrodymus, atlikta:

- Savivaldybės ataskaitų rengimo skolinių įsipareigojimų srityje vidaus kontrolės tyrimas;
- Savivaldybės suteiktų garantijų pokyčių analizė;
- Suteiktų garantijų ir jų grąžinimo ūkinių operacijų bei likučių tikrinimas;

² Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais).

³ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 2004-01-07 Nr. IX-1946 (su vėlesniais pakeitimais).

⁴ Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinis įstatymas, 2014-11-06 Nr. XII-1289 (su visais pakeitimais).

⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004-03-26 nutarimas Nr. 345 (su vėlesniais pakeitimais).

- Savivaldybės įsiskolinimų pokyčių analizė;
- Savivaldybės garantijų limitų skaičiavimas;
- Bendrovės finansinių duomenų ir rodiklių analizė.

Vertinimas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad analizuotose ataskaitose ir pateiktuose dokumentuose nėra reikšmingų iškraipymų ir neatitikimų, o Savivaldybė suteikia garantiją laikydamosi teisės aktų reikalavimų. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl to, kad netikrinome visų (100 proc.) Bendrovės ir Savivaldybės administracijos bei kitų, su suteiktomis garantijomis susijusių įmonių ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Vertinimo įrodymai gauti taikant dokumentų tikrinimo, skaičiavimo ir analitinės procedūras.

VERTINIMO REZULTATAI

1. Savivaldybei 2024 metais taikomas garantijų limitas

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniu įstatymu, Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu, 2024 metais Kupiškio rajono savivaldybės įsipareigojimai pagal garantijas dėl Savivaldybės valdomų įmonių prisiimtų, bet dar neįvykdytų įsipareigojimų grąžinti kreditoriams lėšas pagal paskolų, finansinės nuomos (lizingo) sutartis ir kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus negali būti didesni nei 2 043,3 tūkst. Eur.

Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatyta, kad Savivaldybės garantijų limitas negali viršyti 10 procentų Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 5 priede patvirtintų Savivaldybės prognozuojamų pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio ir 2023 metų Savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas, sumos.

Kupiškio rajono savivaldybės garantijų limito 2024 metams skaičiavimo pagrindas yra Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme ir Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme Savivaldybei nustatytas prognozuojamų pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio 17 413 tūkst. Eur ir 2023 metų Savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas 3 020,9 tūkst. Eur, sumos dydis – 20 433,9 tūkst. Eur (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. **Dydis, nuo kurio 2024 metais skaičiuojamas Kupiškio rajono savivaldybės garantijos limitas**

Rodiklis	Suma, tūkst. Eur
Kupiškio rajono savivaldybės prognozuojamos pajamos iš gyventojų pajamų mokesčio	17 413
2023 metų Savivaldybės biudžeto gautos pajamos, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas	3 020,9
Iš viso	20 433,9

Šaltiniai: LR 2024 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 5 priedas; Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Finansų ir biudžeto skyrius

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu nustatytą prognozuojamų pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio ir 2023 metų Savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas, sumos dydį – 20 433,9 tūkst. Eur bei Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniu įstatymu nustatytą Savivaldybės garantijų limitą – 10 proc., Kupiškio rajono savivaldybės įsipareigojimai pagal garantijas 2024 metais negali viršyti 2 043,3 tūkst. Eur.

2. Savivaldybės garantinių įsipareigojimų dydis 2024 m. gruodžio 1 d.

Kupiškio rajono savivaldybės priimtų įsipareigojimų pagal garantijas likutis 2024 m. gruodžio 1 d. buvo 499,7 tūkst. Eur, arba 2,4 proc. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 5 priede patvirtintų Savivaldybės prognozuojamų pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio ir 2023 metų Savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas, sumos.

Pagal Savivaldybių skolinimosi taisyklių nuostatas, į Savivaldybės garantijų limitą įskaitomi Savivaldybės priimti įsipareigojimai pagal garantijas dėl Savivaldybės valdomų įmonių priimtų, bet dar neįvykdytų įsipareigojimų grąžinti kreditoriams lėšas pagal paskolų sutartis; finansinės nuomos (lizingo) sutartis ir kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus (komercinius popierius; paprastuosius ir įsakomuosius vekselius; faktoringo (be regreso teisės) sutartis; kreditorinio reikalavimo perleidimo sutartis; prekybos kreditų restruktūrizavimo sutartis, – kai sudarant naują dvišalį susitarimą keičiamos prekių tiekėjo ar paslaugų teikėjo suteikto prekybos kredito pagrindinės sąlygos (sudaromas naujas panaudoto kredito mokėjimų grafikas ir (ar) nustatomos palūkanos); kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus, pagal kuriuos Savivaldybės mokėjimai prekių tiekėjui ar paslaugų teikėjui perleidžiami finansų įstaigai ir (ar) finansų įstaiga neturi tiesioginės ar netiesioginės regreso teisės į prekių tiekėją ar paslaugų teikėją, jeigu Savivaldybė nevykdo mokėjimo įsipareigojimų finansų įstaigai).

Kupiškio rajono savivaldybės priimtų įsipareigojimų pagal garantijas likutį 2024 m. gruodžio 1 d. sudarė trijų valdomų įmonių priimti ir neįvykdyti įsipareigojimai gražinti kreditoriams lėšas pagal keturias paskolų sutartis (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. **Valdomų įmonių priimtų ir neįvykdytų įsipareigojimų, kurių gražinimą garantavusi Savivaldybė, likučiai 2024-12-01**

Įmonės pavadinimas	Kredito sutarties duomenys	Paskolos likutis, tūkst. Eur
UAB „Kupiškio vandenys“	AB Šiaulių bankas 2023-12-08 Nr. KL-23-475659	-
UAB „Kupiškio vandenys“	Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2017-08-04 Sutartis dėl paskolos Nr. 1S-45	163,8
UAB „Kupiškio komunalininkas“	AB Šiaulių bankas 202-12-08 Nr.K-24-553444	249,8
UAB „Kupiškio komunalininkas“	AB Šiaulių bankas 2020-12-08 Nr.K-20-162039	73,6
UAB „Kupiškio autobusų parkas“	AB Šiaulių bankas 2022-04-20 Sutartis dėl paskolos Nr. KS-22-496670-29	12,5
Iš viso		499,7

Šaltinis: Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Finansų ir biudžeto skyrius

Atkreipiame dėmesį, kad UAB „Kupiškio vandenys“ turi įsipareigojimų, susijusių su ilgalaikiais įsiskolinimais – 163,8 tūkst. Eur.

3. Savivaldybės galimybė suteikti garantiją iki 800 tūkst. Eur.

Kupiškio rajono savivaldybei suteikus garantiją iki 800 tūkst. Eur už UAB „Kupiškio vandenys“ imamą paskolą atliekų tvarkymo ir miesto, gyvenviečių priežiūros darbams reikalingai technikai įsigyti, nebus viršytas Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytas Savivaldybės garantijų limitas ir nebus pažeisti Savivaldybės garantijų teikimo principai, nustatyti Vietos savivaldos ir Biudžeto sandaros įstatymuose.

Lietuvos Respublikos teisės aktai Savivaldybei leidžia teikti garantijas už valdomų įmonių imamas ilgalaikes paskolas ir įpareigoja Savivaldybę įvertinti, ar, priisiimant įsipareigojimus pagal garantijas, nebus viršytas įstatymu nustatytas Savivaldybės garantijų limitas.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 21 punktą nurodo, kad garantijos teikiamos už ilgalaikes paskolas, laikantis įstatymų nustatytų skolinimosi limitų ir gavus Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos išvadą.

Nustatyta, kad UAB „Kupiškio vandenys“ planuoja imti ilgalaikę (iki 23 metų) paskolą projektui „Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Kupiškio rajone“ įgyvendinti.

Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 30 punktą nurodo savivaldybių savarankiškąją funkciją: šilumos ir geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo organizavimas. UAB „Kupiškio vandenys“ imamos paskolos tikslas atitinka Savivaldybės savarankiškųjų funkcijų kriterijus.

Kupiškio rajono savivaldybei suteikus garantiją iki 800 tūkst. Eur projektui „Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Kupiškio rajone“ įgyvendinti, įsipareigojimų dydis, 2024 m. gruodžio 1 d. duomenimis, būtų 1659,7 tūkst. Eur (įskaičiuotos dar nepasirašytų paskolos sutarčių, bet Savivaldybės tarybos priimtų sprendimų dėl garantijų suteikimo sumos: 260 tūkst. eurų (2024-03-28 Nr. TS-96) ir 100 tūkst. eurų (2022-12-22 Nr. TS-316)), arba 8,1 proc. Lietuvos Respublikos 2024 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 5 priede prognozuojamų Savivaldybės biudžeto pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio ir 2023 metų Savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas, sumos. Galimų suteikti garantijų likutis būtų 383,6 tūkst. Eur arba 1,9 proc. (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. Savivaldybės garantijų rodiklio santykis su nustatytu limitu 2024 m.

Rodiklio pavadinimas	Limitas 2024 metais tūkst. Eur	Rodiklis 2024 m. gruodžio 1 d.		Rodiklis, suteikus iki 800 tūkst. Eur garantiją (2024-12-01 duomenimis)	
		Tūkst. Eur.	Proc.	Tūkst. Eur	Proc.
Savivaldybės garantijos	2 043,3	499,7	2,4	1 659,7	8,1

Šaltinis: Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Finansų ir biudžeto skyrius

3. Bendrovės finansiniai rodikliai

Vienas iš Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse nustatytų prievolių užtikrinimo būdų yra garantija⁶. Tai vienašalis garanto įsipareigojimas garantijoje nurodyta suma visiškai ar iš dalies atsakyti kitam asmeniui - kreditoriui, jeigu asmuo - skolininkas - prievolės neįvykdys ar ją įvykdys netinkamai, ir atlyginti kreditoriui nuostolius tam tikromis sąlygomis⁷. Garantą už skolininką atsako tik tuo atveju, jeigu skolininkas neįvykdo prievolės. Tokiu atveju garanto civilinė atsakomybė prieš kreditorius pagal garantijos sutartį atsiranda ne nuo šios sutarties sudarymo momento, o nuo skolininko garantija užtikrintos prievolės pažeidimo⁸.

⁶ Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.70 straipsnio 1 dalis.

⁷ Ten pat, 6.90 straipsnio 1 dalis.

Bendrovės 2022 – 2023 metų veiklos finansiniai rodikliai (Eur)

Rodikliai	2023 m.	2022 m.	Pokytis
Grynasis pelnas	25 492	-137 037	-111 545
Turtas	11 962 039	11 666 161	295 878
Mokėtinos sumos ir kiti įsipareigojimai, iš jų:	793 916	584 341	209 575
po vienerių metų grąžintinos skolos	506 199	281 154	225 045
per vienerius metus grąžintinos skolos	287 717	303 187	-15 470
Per vienerius metus gautinos sumos	80 786	69 458	11 328
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	150 515	393 830	-243 315
Santykinis įsiskolinimo rodiklis	0,07	0,05	0,02

Šaltinis. Tarnybos atlikta analizė pagal Bendrovės 2022 ir 2023 metų finansinę atskaitomybę.

Bendrovės veikla 2022 metais buvo nuostolinga, patyrė 137,04 tūkst. Eur nuostolio. Tačiau 2023 metais uždirbo 25,5 tūkst. Eur pelno, t. y. grynasis pelnas padidėjo 18,6 proc. Dėl Bendrovės įvykdytų bei vykdomų investicinių projektų Bendrovės įsipareigojimai tuo pačiu laikotarpiu padidėjo 209,5 tūkst. Eur (t. y. 26,4 proc.). Bendrovės santykinis įsiskolinimo rodiklis⁹ leidžia spręsti, kad Bendrovės trumpalaikio ir ilgalaikio mokumo galimybės prastėja. 2023 metais šis rodiklis padidėjo 0,02 Eur, t. y. 2022 metais Bendrovės vienam turto eurui teko 0,05 Eur skolų, o 2023 metais – 0,07 Eur.

IŠVADA

Kupiškio rajono savivaldybės kontrolieriaus nuomone, Kupiškio rajono savivaldybei suteikus garantiją iki 800 tūkst. Eur už UAB „Kupiškio vandenys“ imamą ilgalaikę paskolą projektui „Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra Kupiškio rajone“ įgyvendinti, nebus viršytas 2024 metų nustatytas Savivaldybės garantijų limitas ir nebus pažeisti Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatyti Savivaldybės garantijų teikimo principai.

Savivaldybės kontrolierė

Vilma Mažeikienė

⁸ 2012 m. kovo 15 d. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis Nr. 3K-3-97/2012.

⁹ Santykinis įsiskolinimo rodiklis skaičiuojamas palyginant įmonės skolas (įsipareigojimus) su įmonės turtu, jis parodo, kiek vienam turto eurui tenka skolų.